

РЕШЕНИЕ

№ 4152

гр. София, 22.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 03.06.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Веселина Женаварова

ЧЛЕНОВЕ: Георги Тафров

Лилия Йорданова

при участието на секретаря Розалия Радева и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **2194** по описа за **2022** година докладвано от съдия Георги Тафров, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по касационни жалби на К. Е. К., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание „лишаване от свобода“ в ЗОЗТ „К.“ на Затвора [населено място], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.3, кант. 308, чрез адв.И. Ю. от САК и на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГДИН), чрез юрк. Н. Д., срещу Решение №7267 от 03.12.2021г., постановено по адм. дело № 4470/2021г. по описа на Административен съд София-град . С обжалваното решение, съдът, в производство по чл. 203 и сл. от АПК, във вр. с чл. 285, ал. 1 във вр. с чл. 284, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), е осъдил ГДИН да заплати на К. Е. К. обезщетение в размер на 856 лв. за претърпени неимуществени вреди претърпени за лоши битови и хигиенни условия на изтърпяване на наказанието му в ЗОЗТ „К.“ в периода от 20.01.2021 г. до 06.05.2021 г., ведно със законната лихва от 12.05.2021 г. до окончателното изплащане, като искът е отхвърлен за горницата над 856 лв. до претендираните 20 000 лв., като неоснователен.

Касаторът-К. Е. К. с жалбата оспорва само размера на присъденото обезщетение като се обосновава, че същото е занижено и не кореспондира с критерия

за справедливост по чл.52 от ЗЗД.

Касаторът–Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", обжалва решението в осъдителната му част, с твърдения за нарушения на материалния закон и необоснованост. Излагат се възражения срещу фактическите и правни изводи на съда. Иска се отмяна на решението в обжалваната му част, отхвърляне на иска изцяло. Направено е искане за присъждане на разноски.

Процесуалният представител на СГП дава заключение за неоснователност на касационната жалба на К. Е. К. и заключение за основателност на касационната жалба на ГДИН.

АССГ, като взе предвид становището на страните и извърши проверка на обжалваното решение на посочените касационни основания, съгласно разпоредбата на чл. 218, ал. 1 АПК, и след служебна проверка за допустимостта, валидността и съответствието на решението с материалния закон по реда на чл. 218, ал. 2 АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са подадени в срока по чл.211, ал.1 от АПК, от лица с надлежна процесуална легитимация по чл. 210, ал. 1 от АПК, като страни в първоинстанционното производство, за които решението е неблагоприятно, в съответната обжалвана част.

Разгледани по същество, касационните жалби на К. Е. К. и на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" – са неоснователни.

Производството пред Административен съд-София-град е образувано по искова молба на К. Е. К. против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГД"ИН") за присъждане на сумата от 20 000лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди в размер на 20 000 лв., претърпени за лоши битови и хигиенни условия на изтърпяване на наказанието му в ЗОЗТ „К.“ на Затвора [населено място], в периода от 20.01.2021 г. до 06.05.2021 г., ведно със законната лихва от предявяване на иска до окончателното изплащане.

Съдът е установил от фактическа страна, че за времето от 15.01.2021г. до 08.06.2021г. ищецът е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в ЗОЗТ „К.“, 9-та група, 4-то спално помещение с размери 6.06 м/6.35 м. Към спалното помещение имало обособено мокро помещение за хигиенни нужди с размери 1.82м/2.24 м. Л.св. К. е разполагал със собствено легло и шкаф.

От материалите по делото съдът е установил, че в кухнята на ЗОЗТ са били въведени за изпълнение „Д. производствени и хигиенни практики“, а помещенията се дезинфекцирали по график и при необходимост. В условията на Ковид пандемия на работниците в кухнята и на л.св. са били раздадени лични предпазни средства – маски, ръкавици, дезинфектанти. Водела се надлежна документация по програмата НАССР (съхранение на храни, входящ контрол на хр.продукти, хладилни помещения, хигиена и др.). Храненето на л.св. се извършвало по утвърден график от ЗОЗТ „К.“. Храната се раздавала на място по пребиваване, индивидуално на всеки л.св., в

присъствието на служител от НОС и представител на самодейните органи, които следели за правилното ѝ разпределение и за спазване на хигиенните норми.

Съдът също е установил, че от приложената медицинска документация при постъпването на л.св. К. Е. К. на 15.01.2021г. е констатирано, че е клинично здрав, няма оплаквания и заболявания. За исковия период се е явил на прегледи, както следва: на 09.02.2021 г. с оплаквания от заболяване на гръбначния стълб и искане за получаване на ортопедичен матрак от близките; на 11.02.2021 г. с оплакване от опстипацио, за което е получил медикаменти; на 09.03.2021 г. от болки в кръста; на 06.04.2021 г. – оплаквания от болки в мускулите и по цялото тяло, за което е получил медикаменти и на 01.06.2021 г. се е оплакал от обрив по цялото тяло след ухапване от насекомо, за което е получил таблетки „Ролектра“.

За изясняване на обстоятелствата по делото, освен множеството писмени доказателства, такива са били събрани и от двама свидетели чрез разпит, като те са дали данни относно хигиената и условията при които ищеца е търпял наказанието си лишаване от свобода в ЗОЗТ“Кремиковици при Затвора С..

Съдът, въз основа на установените факти по делото и анализа на относимите за правилното решаване на спора доказателства, е направил извод за частична основателност и доказаност на ищцовата претенция.

За недоказани са приети твърденията на К. Е. К. на ищеца, че банята и тоалетната били пълни с влага и мухъл.

За недоказани са приети от съдът твърденията на Кр. К. за крайно недостатъчна по количество и качество храна, която била раздавана при лоши хигиенни условия.Посочено е още, че хигиената в помещенията се поддържала от самите лишени от свобода съгласно чл.21, ал.2 и чл.88а, ал.1 от ППЗИНЗС.

Въз основа на множеството писмени доказателства и справки административният съд е приел за недоказани и твърденията на Кр.К.,че е бил настанен заедно с болни от хепатит, СПИН и други заразни болести.

В решението си административният съд приел, че ограниченията, които е търпял Кр.К. поради нарушение на минимално изискуемата площ за изтърпяване на наказанието – по-малко от 3 кв.м. чиста площ на лице, допълнително замърсяване на въздуха в помещението чрез отопление чрез печка – тип варел,постоянен режим на топлата и студена вода, както и наличие на паразитни насекоми – хлебарки и дървеници, в ЗОЗТ“К.“, са нарушили човешките му права и се е стигнало до унижението на ищеца, което представлява нарушение на чл. 3 ЕКПЧОС.Поради това исковата претенция е била счетена за основателна, но частично доказана, поради което съдът осъдил Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" да заплати на Кр.К. обезщетение за причинени му неимуществени вреди в размер на 856 лева, като в останалата част до пълния размер на претенцията от 20 000 лева, за периода от 20.01.2021г. до 06.05.2021г.,исковата молба е отхвърлена,като неоснователна.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

По касационната жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, насочена срещу осъдителната част на съдебното решение.

Настоящият състав приема ,че решението на АССГ в осъдителната му част е постановено при напълно изяснена фактическа обстановка. Фактическите констатации на съда са основани на годни писмени и гласни доказателства, събрани по приложимия процесуален ред и обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност. При правилно установена фактическа обстановка съдът обоснова е приел, че условията, при които е пребивавал касаторът Кр.К. са такива, които обуславят неблагоприятно въздействие върху него до степен на понасяне на неимуществени вреди, подлежащи на обезщетяване по реда на ЗИНЗС и ЗОДОВ. Съгласно чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания на жестоко и нечовешко отношение. Съгласно чл. 3, ал. 2, т. 2 и т. 3 от същия закон за изтезания, жестоко и нечовешко отношение се смятат: 2. умишлено поставяне в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, изразяващи се в лишаване от достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможности за човешко общуване и други виновно извършени действия или бездействия, които могат да причинят увреждане на здравето; 3. унизително отношение, което уронва човешкото достойнство на осъдения, принуждава го да върши или да приеме действия против волята си, поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Разпоредбите на чл. 3 и на чл. 43, ал. 2 и ал. 4 ЗИНЗС са законови гаранции за съществуването на нормална битова среда в местата за лишаване от свобода и задържане под стража. Относима към спора е и друга материалноправна разпоредба на чл. 3 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, която е ратифицирана от България през 1992 г. и съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България е част от вътрешното право на страната и има предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които ѝ противоречат. Според посочената разпоредба от Конвенцията никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унизително отнасяне или наказание. Настоящият състав споделя становището на първоинстанционния съд. Осигуряването на затворника на минимална жилищна площ от 4 кв. м, е изискването на ЕКПЧ и утвърдената практика на ЕСПЧ. От приобщените по делото доказателства се установява, че в процесния период на затворника се е полагала жилищна площ под изискуемите 4 кв. м, като в ситуация с 9 лишени от свобода площта на едно лице в килията е била и под 3 кв. м, което е под установения от ЕСПЧ жилищен минимум.

Помещение, където е пребивавал ищеца, е било пренаселено, поради което на лишените от свобода не е била осигурена минимална жилищна площ, както и нормални битови условия. Тези неприемливи битови условия, дължащи се на бездействието на администрацията на ответника, обуславят основателността на иска по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ в разглежданата част. Липсата на нормални битови условия е от естество да причини на касатора негативни емоции, физически и психически дискомфорт, който е в пряка причинно-следствена връзка с бездействието на

администрацията да осигури на затворника нормални условия за изтърпяване на наказанието. Налице са причинени негативни преживявания, изразяващи се в унижаване на човешкото достойнство, морални и физически страдания вследствие на незаконосъобразни бездействия на администрацията на ГДИН в нарушение изискванията на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС и чл. 3 ЕКПЧОС.

Неоснователно е и оплакването на касатора Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, за необоснованост на съдебния акт. Необосноваността като касационно основание по чл. 209, т. 3, предл. последно от АПК се проявява в погрешно формиране на вътрешното убеждение да съда относно спорните или релевантните за спора факти, поради което се е достигнало до погрешни изводи по съществуващото на спора, каквото в случая не е налице.

Въз основа на изложеното до тук, следва и извода за неоснователност на касационната жалба на ГД "ИН", с която се иска отмяна. Неоснователни са касационните възражения на ГДИН касаещи присъждане на юрисконсултско възнаграждение. С текста на нормите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, идентичен с този на чл. 10 от ЗОДОВ, е направено разграничение между разноски по делото, държавна такса и адвокатско възнаграждение. Видно от които законодателят е изключил възможността в полза на ответника в производството по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС да бъдат присъдени суми за възнаграждение за юрисконсулт или адвокат. Предвид което съдът правилно е възприел въведения специален ред за дължимост на разноски и неприложимостта на общите разпоредби, визирани в ГПК и АПК, при частично уважаване на иска.

По касационната жалба на Кр. К., този касатор обжалва съдебното решение, относно размера на присъденото обезщетение, като посочва, че същото противоречи на чл. 52 от ЗЗД. Това възражение настоящият състав също намира за неоснователно. Съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, размерът на обезщетението за претърпените неимуществени вреди се определя по справедливост. Понятието „справедливост“ е морално - етична категория и включва съотношението между деянието и възмездието. Установената съдебна практика непротиворечиво приема, че „справедливост“ не е абстрактно понятие, а се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики, за да се намери паричният еквивалент на необходимото и дължимо обезщетение. Следователно размера на обезщетението като паричен еквивалент на причинените неимуществени вреди следва да бъде определен при съобразяване характера, вида, изражението и времетраенето на претърпените вредни последици, ценността на засегнатите нематериалните блага и интереси и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането, така, че обезщетението да не бъде средство за неправомерно обогатяване. Ето защо спазването на принципа на справедливостта, като законово въведен критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, изисква размера на обезщетението за претърпени неимуществени вреди да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което при определянето на паричната компенсация, като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, могат

да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл.3 от ЕКПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди. Касационният състав на съда намира, че решаващият съд, изхождайки от конкретно събраните в хода на процеса доказателства, правилно е изтъквал както разпоредбите на закона, така и практиката на ЕС за характера на увреждането, степента на причинените страдания и техния интензитет, както и вредните последици, обичайни за лицата, поставени в такива условия. Отчитайки обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл.3, ал.1 във вр. с ал.2 от ЗИНЗС; периодите, през които ищецът е бил поставен в условия унижаващи човешкото достойнство; предвид характера и интензитета на породените страдания и негативни преживявания, първоинстанционният съд обосновано и правилно е определил обезщетението за претърпени неимуществени вреди като такова в размер на 856лв. Относително краткият период на поставяне на лишеният от свобода при неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието му, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ и неосигуряване на постоянен достъп до течаща вода /107/дни, не обуславя съществен интензитет на понесените неимуществени вреди. Правилно при съобразяване с периода на пребиваване от 107 дни и посочените по-горе обстоятелства, решаващият съд е приел размер на дължимото на касатора справедливо обезщетение от 8 лева на ден.

Според настоящият съдебен състав обезщетение в тези размери е достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ по смисъла на чл.3 от ЗИНЗС, като се съобрази конкретиката на разглеждания случай. Неоснователни са оплакванията на страната за необосновано съответно занижаване на размера на присъденото обезщетение. Решението е постановено при съобразяване националната правна уредба, практиката на ЕСПЧ и СЕС, ангажираните писмени и гласни доказателства и фактите по делото.

Предвид изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че решението е правилно и обосновано, не са налице касационни основания по чл. 209, т. 3 от АПК, поради което следва да бъде оставено в сила.

Водим от горното и на чл. 221, ал. 2, предл. първо от АПК, във вр. с чл. 285, ал. 1, изр. второ от ЗИНЗС, Административния съд – С.-град, тричленен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение №7267 от 03.12.2021г., постановено по адм. дело № 4470/2021г. по описа на Административен съд София-град.

Решението не подлежи на обжалване.

председател:

членове:

